

Ilmoitusasiat:**Lomanpyynnöt**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Jurva ja Nieminen, virkatehtävien takia ed. Paasio ja yksityisasioiden vuoksi edustajat Alaranta, Jansson, Jokinen, Kautto, Kemppainen, Liikanen, Rauramo, Saarinen, Uosukainen ja Virolainen sekä kuluvan kuun 27 päivään yksityisasioiden takia ed. Antvuori.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella kuluvan huhtikuun 6 ja 11 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 37—39, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 98, 101, 103—106, 109, 111—114, 137 ja 142. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Ed. Moilasen ym. välikysymys hallituksen harjoittamasta korko- ja asuntopoliitikasta

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että viime keskiviikon istunnossa tähän istuntoon pöydälle pantuun ed. Moilasen ym. välikysymykseen n:o 2 hallituksen harjoittamasta korko- ja asuntopoliitikasta ovat sen allekirjoittajien lisäksi yhtyneet edustajat Kemppainen ja Lehtosaari.

Kun välikysymykseen näin on liittynyt 56 kansanedustajaa, tulen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti antamaan välikysymyksen tiedoksi asianomaiselle valtioneuvoston jäsenelle.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**Poisto päiväjärjestyksestä**

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 1) asia.

2) Asetus 9 päivältä maaliskuuta 1990 Hämeen ja Mikkelin lääninhallitusten eräiden virkojen lakkauttamisesta ja perustamisesta

Ainoa käsittely

Mainittu asetus (A n:o 3)

Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi yhteishallinnosta vuokratuloissa

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 223/1989 vp.

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 2

Puhemies: Käsittelyn pohjana on toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies! Kyseessä on laki yhteishallinnosta vuokratuloissa. Tätä lainsäädäntöä, joka ulotetaan tässä vaiheessa koskemaan vain valtion lainoittamia aravataloja, on pidettävä ensimmäisenä ja varsin lyhyenä askeleena kohti vuokralaisdemokratian toteutumista. Tavoitteeksi varmasti tulisi asettaa se, että todella vuokra-asuminen voitaisiin saada omistusasumisen kanssa vertailukelpoiseksi vaihtoehtoiseksi asumismuodoksi, että asukkaat vuokratuloissa voisivat kokea asumisen turvalliseksi ja voisivat vaikuttaa kaikkiin niihin tekijöihin, joista asumisen hinta, vuokrataso, määräytyy

ja myös vaikuttaa asumisviihtyvyyteen ja asumisympäristön muodostamiseen. Jotta tähän todella päästäisiin, tulisi varmasti edetä kohti asukkaiden itsehallintoa vuokrataloissa.

Tähän hallituksen esitykseen liittyvään valiokunnan mietintöön on jätetty vastalause, joka ei esitä mitään laajaa pykäläremonttia tässä vaiheessa, koska asukkaiden itsehallinnon pohjalta lähtevä malli olisi edellyttänyt melkein kaikkien lakiehdotuksen pykälien avaamista ja uudistamista. Vastalauseessa kuitenkin todetaan ne kehittämissuunnat ja keskeiset asiat, joihin olisi tarpeen jatkossa ja saadun kokemuksen pohjalta puuttua:

Ensiksikin laki tulisi laajentaa koskemaan kaikkia vuokrataloja ja saada asukkaiden osuus yhtiöiden hallituksissa nousemaan tavoitteena enemmistön saaminen asukkaille, mikä tietenkin on itsehallinnon ensimmäinen askel. Toiseksi asukastoimikunnille tulisi antaa todellista päätäntävaltaa välittömästi asumiseen liittyvissä kysymyksissä ja asukkaiden olisi aina voitava nimetä tilintarkastaja tarkastamaan yhtiön taloutta. Tällä tavalla asukkaat voisivat saada todella tietoa ja vaikuttaa talouden hoitoon liittyvissä kysymyksissä. Tulemme asian kolmannen käsittelyn yhteydessä esittämään tästä eduskuntaa velvoittavan perustelulauseman.

Asia, johon tänään eduskunnassa käynyt Asukasliiton ja Helsingin vuokralaisten läheystö kiinnitti huomiota näiden asioiden lisäksi, oli se, että nyt niissä vuokrayhtiöissä, joissa on jo toteutettu vuokralaisdemokratiaa ja asukkaiden osallistumisessa päästy pidemmälle kuin lakiehdotuksessa esitetään, on ilmennyt pyrkimyksiä siihen, että lakiehdotusta käytettäisiin perusteena asukkaiden osuuden vähentämiseksi taikka vaikutusmahdollisuuksien kaventamiseksi nykyisestään. Tämä ei kuitenkaan missään tapauksessa voi olla tarkoitus. Kyseessä on minimilaki, joka antaa tietyt vähimmäispuitteet, mutta ei aseta rajoituksia sille, että voitaisiin mennä pidemmällekin asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien toteuttamisessa. Missään tapauksessa laki ei voi oikeuttaa siihen, että vuokrataloissa tai vuokratalo-yhtiöissä, joissa vuokralaisdemokratiaa nyt toteutetaan, lain pohjalta toteutettaisiin asukkaiden asemassa ja vaikuttamismahdollisuuksissa heikennyksiä. Mielestäni myös täs-

tä tulisi eduskunnan tämän lain käsittelyn yhteydessä lausua.

Se asia, mihin vastalauseessa erityisesti puututaan ja josta on myös pykäläesitys, ovat nuorten mahdollisuudet vaikuttaa asumiseen aravavuokrataloissa. Kysymys 15 vuotta täyttäneiden tasavertaisista osallistumismahdollisuuksista nousi erityisesti esille opiskelija-asumista edustavien asiantuntijoiden taholta. Nythän opiskelija-asunnoissa, mm. Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön asunnoissa, asuu peruskoulun käyneitä opiskelijoita, kaikenikäisiä, eritasoisissa opilaitoksissa opiskelevia. Lakiehdotus rajaisi nuorimmat asukkaat kokonaan pois vaikutusmahdollisuuksien piiristä.

Toisaalta myös valiokunnassa käydyssä keskustelussa tuotiin mielestäni hyvin painokkaasti esille se, että olisi todella tärkeää saada nuoret aravavuokrataloissa asuvat myös muutoin kuin opiskelija-asuntoja koskien mukaan tekemään päätöksiä, jotka koskevat välitöntä asumisympäristöä ja -viihtyvyyttä, järjestyssääntöjä taloissa jne. Tämä edellyttää, että nuoret voivat tulla asukaskokouksiin muutenkin kuin istumaan ovensuuhun ja että he voivat käyttää siellä ainakin äänivaltaa. Tästä syystä vastalauseessa ehdotetaan, että äänivaltaisuuden ikäraja laskettaisiin 15 vuoteen ja erikseen selvitetäisiin vaalikelpoisuuteen mahdollisesti liittyvät ongelmat näiden nuorien osalta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Hallituksen esitys n:o 33 laeiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta ja yleisten asiakirjojen julkisuudesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin laki- ja talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! On erinomainen asia, että luonnonsuojelulain

muutos on vihdoinkin saatu eduskunnan käsittelyyn. Muistan, kuinka ympäristöministeri lupasi tätä hallituksen esitystä eduskunnan käsittelyyn jo puolitoista vuotta sitten. No, parempi kuitenkin myöhään kuin ei milloinkaan ja tämä eduskunta ehtii varmuudella tämän luonnonsuojelulain sinänsä tarpeellisen muutoksen käsitellä.

Aluksi muutama ihan yleinen näkökohta. Luonnonsuojelussa hyvin usein viitataan ekologiseen todellisuuteen. Ekologia sisältää sellaisen käsitteen kuin masking factor, joka tarkoittaa sellaista tekijää, joka vaikutukseltaan peittoaa kaikkien muitten ekologisten rajoittavien tekijöitten vaikutuksen.

Masking factor tuli elävästi mieleeni, kun luin hallituksen esitystä luonnonsuojelulain muuttamiseksi, ja erikoisesti, kun tuoreessa muistissa on se, miltä Itä-Lapin luonto vaikutti pääsiäisen tienoilla. Itä-Lappiin on perustettu aivan oikein UKK-kansallispuisto ja Värriön luonnonpuisto, ja siellä on entuudestaan Maltion luonnonpuisto. Tällä hetkellä masking factor näyttää olevan se, että saasteilla tuhotaan nuo kansallis- ja luonnonpuistot. Siis hyvää tarkoittava pyrkimys jollakin peittäväällä tekijällä peitotetaan pois merkitysten joukosta.

Kun hallituksen esitykseen luonnonsuojelulain muuttamisesta sisältyy 16 c §:n ehdotukseen ajatus suojelusuunnitelmasta jollekin alueelle, tuli mieleeni äsken mainittu huomioon ottaen, että tarvittaisiin valtakunnallinen suojelusuunnitelma luonnon ja ihmisen suojelemiseksi tuhoutumiselta. Me kaikki alamme olla pian uhanalaisia täällä Pohjolan raukoilla rajoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että samalla, kun me aivan oikein luontoa luonnonsuojelulla suojelemme, me yleisesti pidämme huolen siitä, että luonnon terveydentila säilyy. Se tarvitsee paljon voimakkaampia ympäristönsuojelutoimia kuin ne, mihin tähän mennessä on ryhdytty.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitykseen sisältyy delegointiperiaate, joka sinänsä hallinnossa on varsin hyvä ajatus. Tässä tapauksessa siirrettäisiin paljolti päätösvaltaa ympäristöministeriöltä lääninhallitukseen ja edelleen kunnan tasolle. Tässä kehityksessä, joka sinänsä on hallinnollisesti varsin kannattava, on myös loukun vaara. Nimittäin monet luonnonsuojeluhankkeet omaavat laajempaa kuin kunnallista merkitystä. Niissä

tarvitaan niin sanoaksemme ylikunnallista ajattelua.

Henkilökohtaisen näkemykseni mukaan tässä suhteessa on tultu vallan delegoinnissa sille äärirajalle eli tätä pitemmälle ei pitäisi mennä, vaan ratkaisut tarvitsevat laajempaa pohdiskelua, laajempien yhteyksien huomioon ottamista. Ikään kuin ääriesimerkkinä mieleeni tuli ystäväni susien suojelu maailmassa. Voitaisiinko ajatella, että susia suojeltaisiin kunnallisella valtuuston päätöksellä? Tuskin koskaan onnistuisi, ainoastaan siinä tapauksessa, että lähin susi liikkuu kunnasta 1 000 kilometrin päässä.

Arvoisa puhemies! Tähän ehdotukseen sisältyy kuin varkain tuotuna etuvertailuperiaate, jota pidän erittäin monessa suhteessa sellaisena ajatuksena ja liikkeenä, että siihen ei pitäisi mennä. Nimittäin hallituksen esityksen 20 a §:ään sisältyy se näkemys, että jos luonnonmuistomerkki olennaisesti haittaa sellaisen hankkeen toteuttamista, jolla yleisen edun kannalta on huomattava merkitys, kunta voi omistajan hakemuksesta ja esityksestä lakkauttaa luonnonmuistomerkin rauhoituksen. Siis tähän sisältyy ajatus siitä, että kun on ostanut jonkin alueen, jolla on rauhoitettu luonnonmuistomerkki, ja haluaa alueelle jotain uutta rakentamista, tällä perusteella voi ajaa kunnan tasolla rauhoituspäätöksen nurin.

Sama periaate tuli vesilakiin vuonna 1987 kuin varkain. Vesilain 10 luvun 24 §:n 1 momenttiin lisättiin viimeinen virke etuvertailusta, joka käytäntöön sovellettuna on mielestäni fataali. Nyt sitä tuodaan luonnonsuojelulakiin uutuutena. Mielestäni tähän ei pitäisi mennä. Päinvastoin pitäisi hyväksyä se, että jos luonnonmuistomerkki jollain alueella on rauhoitettu, se pitää kauppatilanteessa ottaa rasiitteena huomioon, jolloin ostaja tietää, että tuolla alueella tuollainen luonnon muistomerkki on ja ottaa sen omista suunnitelmissaan huomioon.

Arvoisa puhemies! Nykyisen luonnonsuojelulain ja myös nykyisen metsästyslain voimassa ollessa on valitettavasti sellainen tilanne, että rikos kannattaa. Kannattaa rikkoa lakia, koska siitä on usein taloudellista hyötyä. Rangaistukset ovat pienemmät kuin saavutettavissa oleva hyöty. Tähän hallituksen esitykseen sisältyvät selvät rangaistusmääräykset ja -säädökset, mikä on sinänsä hyvä asia. Mutta eduskuntakäsitte-

lyn aikana mielestäni näitä kohtia pitäisi vielä miettiä. Pitäisikö rangaistusten olla vieläkin kovempia kuin nyt ehdotetaan? Minusta, kun tehdään rikos luontoa vastaan, sen pitää olla myös hyvin ankarasti rangaistu teko.

Tässä hallituksen esityksessä on vihdoin ehdotus villieläinten ja kasvien maastaviennin ja maahantuonnin säätelystä. Siis luodaan pelisäännöt näihin asioihin. Aivan tuoreeltaan muistamme, kuinka harvinaisten lintujen munat ovat olleet kovaa kauppavarana kansainvälisillä markkinoilla. Munarosvot ovat tulleet Saksasta ja Englannista Suomeen tunnetuissa tapauksissa, ryöväneet pesät, vieneet munat Keski-Euroopan markkinoille ja saaneet yhdestä arvokkaasta harvinaisen linnun munasta jopa kymmeniätuhansia markkoja rahaa. Nyt tähän toimintaan tulee säätely ja poliisilla ja tullillakin on aseet kourassaan. Tähän saakka niitä ei ole ollut.

Arvoisa puhemies! Pitää löytää kaikesta hyvät puolet, mikäli niitä vain on. Tässä hallituksen esityksessä on korvauseriaate kunnille verotulojen menetyksestä silloin, kun kunnan alueelle on muodostettu luonnonsuojelualue, ja periaate on sovellettavissa myös taannehtivasti. Mielestäni tämä on erittäin hyvä asia. Se ikään kuin petaa mielialaa suosiolliseksi luonnonsuojeluhankkeille. Edelleen kunnille annetaan luonnonsuojeluelvoite. Se on erinomainen asia. Tähän saakka tällaista velvoitetta ei ole ollut. Mitä se on käytännössä, sen näemme tulevaisuudessa. Samoin hallitus esittää velvoitetta seurata luonnonsuojelulaila rauhoitettujen eläinten ja kasvien kantojen kehitystä, ja sekin on erinomainen asia. Arvoisa puhemies, sokerina pohjalla erinomainen asia on se, että hallituksen esityksen perusteluissa toistuvasti todetaan, että tämä ja tämä tehtävä sopii erinomaisesti ympäristönsuojelulautakunnalle. Toisin sanoen hallitus on siis ottanut reippaan kannan sen puolesta, että ympäristönsuojelulautakunnat tasavallassa säilyvät. Tämä on erinomainen asia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään laki- ja talousvaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

laki- ja talousvaliokuntaan

5) Hallituksen esitys n:o 35 laiksi kaavoitusalueiden jakolain, rakennuslain ja kiinteistörekisterilain 3 §:n muuttamisesta

laki- ja talousvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto liikennevaliokunnalta

6) Hallituksen esitys n:o 36 laiksi oikeudesta entiseen tiealueeseen annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ensi tiistain täysistuntoon

7) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9 (VNP n:o 1)

seuraavaan täysistuntoon

8) Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 (HE n:o 29)

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 13.30.

Täysistunto lopetetaan kello 13.28.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

M. V. Mandelin

